Energi- og miljøkomitéens åpne høring 16.12.2014 om Representantforslag om handlingsplan for en giftfri hverdag og Representantforslag om nasjonalt forbud mot miljøgifter

Fra Stiftelsen Miljømerket/Svanemerket møter fagsjef Aina Seland, prosjektleder for Svanens innkjøperklubb Tormod Lien og kommunikasjonsrådgiver Gro-Ellen Linnås.

Offisielle miljømerker hjelper produsenter, forbrukere og innkjøpere å unngå miljøgifter

Miljømerking sier ja til en handlingsplan for en giftfri hverdag. Positiv miljømerking må være en del av denne handlingsplanen. Det er viktig å sette i verk tiltak som gir konkurransefortrinn for de produsenter og leverandører som gjør forbedringer. Merkeordningene er utviklet nettopp for å bruke markedskreftene til miljøets beste. Offentlige innkjøpere har enorm markedsmakt og det er avgjørende at disse krever produkter uten miljøgifter. Det vil gi raskere resultater. Det er nettopp her Miljømerking kan bidra.

Ja til handlingsplan

Det er viktig å få på plass en god handlingsplan for å redusere vår eksponering for miljøgifter. Både folkehelsen og miljøet trues av den kjemiske cocktailen den moderne hverdagen har blitt.

Bruk eksisterende verktøy

Utvikling av nytt og strengere lovverk er myndighetenes viktigste redskap, men er svært tidkrevende. Inntil tilstrekkelige internasjonale avtaler og reguleringer er på plass, er det viktig å utnytte de verktøyene vi allerede har for å skape endring. Positiv miljømerking er slikt verktøy. Svanemerket er det offisielle miljømerket i Norden, ordningen vurderer hele produktets livssyklus fra råvare, via produksjonsforhold, forbruksfase og som avfall, og vurderer alle relevante miljøproblemer underveis (kjemikalier, klima, biologisk mangfold, ressursbruk). Svanen forbyr miljøgifter dvs stoffer som er potensielt hormonforstyrrende, kreftfremkallende, kan skade arvestoff og reproduksjonsevne eller gi alvorlig miljøskade. Merkeordningens kjemikaliekrav går lenger enn regelverket, og utelukker også stoffer på (begrunnet) mistanke pga føre-var-prinsippet.

Velg produkter uten miljøgifter

Det finnes miljømerkingskrav innenfor et stort antall vare- og tjenesteområder og det er allerede et stort antall sertifiserte produkter. Miljøkravene er produsentenes verktøy for å kutte bruken av miljøgifter, og forbrukernes verktøy for å finne de beste miljøvalgene. Svanemerkets miljøkrav dekker for eksempel 250 produktgrupper, og i dag er det 9000 svanemerkede produkter i Norge. Det er stort vekstpotensial i en rekke bransjer. Økt innsats mot produsenter og forhandlere vil både gi flere miljømerkede produkter i hyllene, og bedre synlighet på dem som allerede finnes. Også i forhold til forbrukere (og innkjøpere) er potensialet stort for økt bevisstgjøring. Mange merker og ordninger av svært variabel miljøverdi konkurrerer om oppmerksomheten, og det kan skape forvirring og i verste fall avmaktsfølelse. Et langt mer synlig offisielt miljømerke vil gjøre det enklere for folk å velge riktig i produktvrimmelen.

Sats på offentlige innkjøp

Offentlige innkjøpere bestiller varer og tjenester for 400 milliarder i året, og kan bli bedre til å stille miljøkrav generelt og kjemikaliekrav spesielt. EUs nye direktiv for offentlige innkjøp åpner for å bruke seriøse miljømerker som sitt miljøkrav. Dette vil vbåde heve kvaliteten på miljøkravene, og forenkle og effektivisere anbudsprosessen for innkjøper og tilbyder. Miljømerkings arbeid med innkjøpere er vellykket, men har fremdeles *stort* vekstpotensial. Vi vil gi økt bistand til innkjøpere i alle sektorer og på alle områder der vi har høy kompetanse, både når det gjelder utvikling av god innkjøpspolitikk og i forbindelse med konkrete anbudsprosesser.